

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöksége nevében:

D. Szebik Imre elnök és
Dr. Bóna Zoltán főtitkár

(Szerkesztői megjegyzés: A Magyarországi Örmény Apostoli Egyház civil szerveződés, nem hivatalos szerve az Örmény Apostoli Egyház magyarországi képviselőjének.)

* * *

Metz Katalin

Az operettől a tragédiáig **Agárdy Gábor: Kívülről is látom a szerepet, de belülről játszom**

Még nagyanyáink is láthatták a színpadon, hisz 65 esztendeje van a pályán. Negyvenedik évadját a volt Nemzetiben, azaz a Magyar Színháznál tölti, sűrű föllépésekkel, estéről estére váltakozó szerepekben, végletes műfajokban, fiatalokat meghazudtoló életerővel. A Nemzeti Színház örökös tagja, a Nemzet Színesze. A Kossuth-díjas Agárdy Gábor nem panaszkodhat a műzsákra. Ma is játssza A gyertyák csonkig égnek című Márai - regényadaptációban az egyik, megrázó szerepet, s holnap este 81 évesen lép föl Huszka Jenő Bob hercegében mint Pomponius.

- *Legfrissebb szerepével mintha pályája kezdetéhez kanyarodott volna vissza, amikor is táncos komikusként, operett színészként vált ismertté.*

- Először el sem akartam vállalni de rábeszéltek; aztán elkapott a próbarendület, s mindent beleadtam: ugri-bugri, tánc, ének - no és a szerepet is el kell játszani. Van otthon egy tükröm, s ha abba belenézek, és az azt mondja, hogy hagyd abba öregem, mert ezen már nem nevetnek, csak kinevetnek - abbahagyom. Az már szájalmas lenne. De ezt még nem érzem. Fáradtságot azt igen, a korom is indokolja, de héttől tízig csak a színpadnak élek.

- *Évtizedek múltán, annyi prózai szereppel a háta mögött, nem érzi különösnek ezt a váratlan visszaválást?*

- Hogy most rám osztották Pomponiust, az a bizalom jele. Ha viszont ezt a szerepet harminc évvel ez előtt kapom meg, egészen másképp játszom.

- *Milyen értelemben?*

- Most már benne van az életkor adta bölcsesség is. Kívülről is látom a szerepet, de belülről játszom. Éreztetni kell azt is, igaza van-e ennek a szerepnek? Ma már minden mondatot másképp ejt ki az ember, mint évtizedekkel ezelőtt. Benne kell lennie a véleményének is, amit az évek gyöngyöztek ki. Mert miért bohóckodik Pomponius? A herceg miatt. Félti, vele megy a éjszakába, a mulatozásba, csakhogy óvja. Furcsán hangzik, de aktuális ez az operett. Mi történik Angliában? Van két herceg, s egyik sem akar király lenni, helyette inkább boldog magánember. Én pedig ehhez szeretném hozzásegíteni.

- *Sokan legyintenek, hogy a vígjáték, az operett könnyű műfaj, csak oda kell vetni; holott, ha színvonalasan művelik, halálpontosan kell az egészet eljátszani.*

- Mennyire nehéz eljátszani! Mert ha egy komikuson nem nevetnek, az tragédia. Az operában énekelnek, a prózában szépen beszélnek, ám az operettben egy arasszal a színpad fölött kell játszani, különben mit sem ér az egész. Nem lehet olyan mélyre menni a pincébe, hogy színpad se találjon az ember, ez a műfaj lebegő.

- *Mit kezdhet egy rendező azokkal a fiatalokkal, akik ezt a műfajt a főiskoláról nem ismerik?*

- Azért vagyunk itt még néhányan, akik tanítgatjuk őket. Mert a közönség nyomban megérzi, ha valaki hamis. És váltani is tudni kell. Én most főpróbázom a Bob hercegben, holnap játszom a Márai előadásban, ami merőben más világ, aztán föllépek a Vidám Színpadon, Az ördög nem alszikban, majd visszajövök a Magyar Színházba, és Molnár Ferenc Hattyújában játszom. Ezért lettem színész.

- *Ez esténkenti megújulást jelent, folyamatos fizikai és lelki erőnlétet kíván.*

- Tetőtől talpig való átváltozást nap mint nap. Erre mondják azt, hogy ha egy színész elhiszi, hogy hét-től tízig ő Anglia királya, az nem normális, de ha nem hiszi el, akkor nagyon rossz színész. Engem mindig a darab, az író, a figura érdekelt. Sosem tudtak rávenni, hogy műsorokban szerepeljek, „énekeljen el művész úr egy szerepet” alapon.

- *Akkor nem lehet éppenséggel jó véleménye azokról a színészekről, akik reklámban szerepelnek...*

- Én nem vállalnám, de a fiatalokat megértem. Színházi fizetésükből messze nem tudnak megélni, nincsenek komoly feladatok, sem film, sem tévéjáték, hát aprópénzre váltják a tehetségüket. Olyan világban

élünk, ahol ha nincs márkás autód, háromszintes házad, nem vagy ember. S közben elvész az alapkérdés: miért is mentél erre a pályára?

- *Persze, az is igaz, hogy alulfizettek a színészek.*

- Igaz, de nem csak mi. Valami félrecsúsztott, valamiben tévedünk, azt is feltételezem, hogy nem rossz indulatból, csak rossz számításból. Azt is tudom, hogy ezt rendbehozni iszonyú nehéz. Aztán itt van a színház: zsúfolt házakkal játszunk, hál' istennek, működünk, de egyre nehezebben. A Metropolitan sem a bevételéből gazdálkodik, komoly állami dotációt kap. Most itt fölemelik a gáz-, a villanyáram árát, eltörlik az áfa visszatérítést, ami súlyosan érinti a teátrumokat, de nem emelik az állami dotációt. Jegyárakat képtelenség emelni, hisz ezt is alig tudják megfizetni. Ne emlegessük hát annyit azt az Európát, ahol jóval magasabbak a jegyárak, mások ott a fizetések. Vagy: méltán hirdetjük, hogy fontos a kultúra. De nincs kultúra oktatás nélkül, kulturált oktatás pedig nincs. De hát bírja ez a nép. Kibírta a tatárjárást, törököt és sok egyebet.

- *Térjünk vissza a színházra. Miért érintette meg ennyire a Márai-atmoszféra, a figura titokzatos lény?*

- Márai divatba jött, negyven évig a nevét ki nem lehetett ejteni. Nekem még volt módom a 65 év alatt játszani a Kassai polgárokban, a Kalandban stb. Személyesen is ismertem, mert amikor 1938-ban előadtuk a Kalandot Szegeden, lejött a premierre. Láttam ezt a vérbeli európeert, a kifinomult úriembert. Benem máig él az ő lény. Megkaptam a szövegkönyvet, s azt mondtam magamban: kispajtás, elfelejtetted a többi szerepet, és belebújsz a Márai-szerep bőrébe. Nagyon jó volt az adaptáció, de a próbákon még sokat csiszoltunk rajta *Pozsgai Zsolttal*. A rendező, az író és az alkotóközösség: együtt dolgoztunk, bővült és bővült, aztán egyszer csak, majdnem az utolsó héten beállt. És benne találtuk magunkat a Márai-atmoszférában. És ez nekünk gyönyörűség volt. A Magyar Nemzeten kívül egyetlen más lap sem közölt kritikát. De hát a közönség így is zsúfolásig megtölti a nézőteret. Pótszékes volt a My Fair Lady kétszázadik előadása is. Jövő héten lesz A gyertyák csonkig égnek ötvenedik előadása, pár napja pedig eljátszottuk a Balkáni gerle századik előadását. Meghívtuk *Sütő Andrást*, de egészségi okokból nem tudott eljönni, írt viszont egy gyönyörű köszönőlevelet, amit előadás előtt felolvastam. Hát ez a színész kárpótlása.

(Megjelent a Magyar Nemzet 2003. november 6-i számában)

Szerk. megjegyzés: Agárdy Gábor alias Arcalian Gábor

1922-ben Szegeden született. Édesapja az örmény genocídium elől menekült Székelyudvarhelyre, ahol szabómesterséget tanult. Világot járt, majd Hódmezővásárhelyen telepedett le. Itt ismerte meg feleségét, akivel Szegedre költözött és szabóműhelyt nyitott. 4 gyermekük született.

Arcalian Gábor 9 évesen kapta első gyermekszerepét (1930). Édesapja korai halála után nevét Agárdyra változtatta (1933).

Nagy szeretettel köszöntjük a Nemzet Színészét 83. évében és jó egészséget kívánunk további szerepeihez, mindannyiunk örömére.

(Adatok: Kárpáti György: Agárdy -Nemzeti Könyvtár - című könyvéből)

* * *

Zsigmond Benedek

Alapismeretek az örmény liturgiáról

II. rész

Az örmény egyház

Örményországot a hagyomány szerint **Szent Bertalan** és **Szent Tádé** apostolok térítették meg. Miután hivatalos vallás lett Örményországban a kereszténység - mint említettük, valószínűleg 306-ban -, **Világosító Szent Gergely** lett az első katolikosz. Az ő térítő munkája járult hozzá leginkább ahhoz, hogy Örményország kereszténnyé vált. Az örmény egyház kezdetben a cézárei metropolita joghatósága alá tartozott.